

УДК 631.162

Попук Н.С.,

Ищенко Я.П., к.е.н., доцент

Вінницький національний аграрний університет

АКТУАЛЬНІСТЬ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті висвітлено сутність поняття «облікова політика», досліджено необхідність формування облікової політики відповідно до сучасних умов господарювання, а також запропоновано шляхи удосконалення механізму її побудови на аграрних підприємствах.

Ключові слова: облікова політика, формування облікової політики, проблеми.

Popuk N., Ishchenko Ya.

RELEVANCE OF ACCOUNTING POLICIES AGRICULTURAL ENTERPRISES

Essence of concept «registration policy» is reflected in the article, investigational necessity of forming of registration policy in accordance with the modern terms of menage, and also the ways of improvement of mechanism of its construction are offered on agrarian enterprises.

Key words: registration policy, forming of registration policy, problem.

Попук Н.С., Ищенко Я.П.

АКТУАЛЬНОСТЬ ФОРМИРОВАНИЯ УЧЕТНОЙ ПОЛИТИКИ АГРАРНЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

В статье освещены сущность понятия «учетная политика», исследованы необходимость формирования учетной политики в соответствии с современными условиями хозяйствования, а также предложены пути совершенствования механизма ее построения на аграрных предприятиях.

Ключевые слова: учетная политика, формирование учетной политики, проблемы.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Формування ринкової економіки, наявність різних форм власності, розширення міжнародних економічних зв'язків українських підприємців є основою для впровадження в організацію бухгалтерського обліку облікової

політики, яку підприємство визначає самостійно. До її формування необхідно підходити дуже відповідально, оскільки від прийнятих облікових оцінок залежить фінансовий результат діяльності підприємства.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Питання формування облікової політики цікавлять багатьох вчених та практиків. Серед вітчизняних науковців слід зазначити цікаві напрацювання Ф. Бутинця, Н. Правдюк, М. Пушкара, П. Хомина, І. Стефаника та ін..

На основі аналізу публікацій українських і зарубіжних авторів доведено, що вплив облікової політики на досягнення мети фінансово–господарської діяльності є визначальним питанням щодо побудови бухгалтерського обліку суб'єкта господарювання та потребує додаткового дослідження.

Цілі статті. Дослідити актуальність формування облікової політики аграрних підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Загальні правила побудови фінансового обліку встановлюються централізовано, але на підприємстві вони конкретизуються залежно від умов діяльності, кваліфікації персоналу, технічного забезпечення, галузі господарювання тощо, що диктує необхідність розробки облікової політики. Вона є інструментом, який поєднує державне регулювання та певну самостійність підприємства у питаннях ведення обліку.

В економічній літературі зустрічаються різні визначення поняття "облікова політика". Узагальнюючи їх, ми вважаємо, що облікова політика – це сукупність способів і прийомів ведення бухгалтерського обліку, прийнята на підприємстві.

Згідно з статтею 1 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», облікова політика — сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності [3].

Призначення облікової політики підприємств полягає в задоволенні інтересів власників підприємства та зовнішніх користувачів інформації. За сучасних умов господарювання, облікова політика покликана виконувати не лише власне функції обліку та формування звітності, а й забезпечувати інші функції управління – планування, економічного аналізу, контролю, інформаційного забезпечення фінансово–економічної безпеки підприємства.

Облікова політика відображається в наказі по підприємству або

положенні. До наказу про облікову політику додають додатки: робочий план рахунків, графік документообігу, посадові інструкції, склад апарату бухгалтерії, склад апарату внутрішнього контролю, форми документів, не передбачені в установленому порядку, та ін.

На вибір і обґрунтування облікової політики підприємства впливають:

- форма власності та організаційно-правова форма підприємства;
- галузева приналежність або вид діяльності;
- обсяги діяльності;
- чисельність працівників;
- система оподаткування;
- ступінь свободи діяльності в ринкових умовах;
- стратегія фінансово-господарського розвитку;
- система інформаційного забезпечення підприємства;
- система матеріального стимулювання і ефективності роботи підприємства [2].

Слід звернути увагу, що на формування облікової політики на сільськогосподарських підприємствах, крім названих вище факторів, також впливає і форма організації бухгалтерського обліку на підприємстві та вибір Плану рахунків.

До основних недоліків, пов'язаних з формуванням облікової політики, можна віднести:

- формальність при складанні наказу про облікову політику, необґрунтованість елементів і дублювання окремих пунктів нормативних документів;
- ігнорування змін нормативної документації та не відображення їх в наказі про облікову обліку;
- відсутність структуризації наказу про облікову політику, неповне висвітлення питань формування обліку окремих об'єктів;
- не розробляється облікова політика щодо формування обліку, а саме: не наводиться в ній або додатках до неї робочий план рахунків, графік документообігу, перелік облікових регістрів тощо;
- відсутність розробки облікової політики щодо управлінського обліку [4].

Комісія за участю всіх причетних до розроблення облікової політики спеціалістів приймає на своєму засіданні рішення щодо облікової політики (зміни окремих її положень).

За формою облікова політика підприємства має вигляд наказу керівника (власника), на підставі якого головний бухгалтер складає

проект наказу і зі всіма додатками та розрахунками передає на затвердження власнику (керівнику) підприємства. Наказ набирає юридичної сили з дня його підписання власником (керівником) підприємства і є обов'язковим для виконання всіма службами і працівниками підприємства [1].

На сьогодні ми спостерігаємо формальний підхід до формування облікової політики. Це пов'язано з відсутністю достатнього практичного досвіду управління в ринкових умовах, а також не надання керівництвом підприємств належної уваги цьому процесу.

Правильно розроблена облікова політика, яка дотримується всіх необхідних умов і можливостей ведення господарської діяльності, повинна забезпечувати [2]:

- повноту відображення у фінансовій звітності всіх фактів господарського життя;
- активів, власного капіталу та зобов'язань виходячи не тільки з їх правової форми, але й з їх економічного значення;
- тотожність даних аналітичного обліку оборотам і залишкам рахунків синтетичного обліку на 1-е число кожного місяця, а також показників фінансової звітності даним синтетичного і аналітичного обліку;
- раціональне ведення бухгалтерського обліку, виходячи з умов фінансово-господарської діяльності і величини підприємства.

Іншими словами при формуванні облікової політики повинно бути передбачено:

- майнова відокремленість підприємства;
- безперервність діяльності;
- послідовність застосування обраної облікової політики;
- тимчасова визначеність фактів господарського життя.

Окрім цього, облікова політика повинна відповідати вимогам повноти, несуперечності, раціональності, доцільності.

На сьогоднішній день вітчизняним аграрним підприємствам слід розробити облікову політику, орієнтовану на максимальне зближення з принциповими положеннями міжнародних стандартів та фінансової звітності. Для досягнення оптимальної та обґрунтованої облікової політики необхідно враховувати специфіку ведення господарської діяльності підприємства та застосовувати системний підхід. Насамперед, провести велику роботу, що включає підготовку фахівців бухгалтерських та фінансових служб.

Висновки. Таким чином, існує необхідність в переосмисленні ролі облікової політики в процесі управління аграрним підприємством.

Саме тому управлінська спрямованість облікової політики має сенс, оскільки повною мірою може впливати на процеси господарювання. За своїм змістом облікова політика значно ширше поняття, ніж власне облік, її можна назвати системою управління обліком, вона ґрунтується на засадах управлінського обліку та має управлінську спрямованість. Відсутність сформованих товарних і фінансових ринків, їх інфраструктури, достатнього досвіду роботи підприємств у новому економічному середовищі, адаптація до умов роботи з використанням національних стандартів бухгалтерського обліку, потребують суттєвого підвищення кваліфікаційного рівня бухгалтерів. Фахівці з обліку повинні не тільки керуватися основними принципами обліку, а й брати участь у розробці стратегічних управлінських рішень.

1. Андрущенко Г. Актуальні питання формування облікової політики малих підприємств/ Г. Андрущенко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2008.– №11.– С.10–14.
2. Барановська Т.В. Облікова політика підприємств в Україні: теорія і практика: автореф. дис.. на здобуття наук. степеня канд. екон. наук// Т.В.Барановська.–К., 2005.– 23 с.
3. Кравченко Ю.С. Організаційні методичні аспекти формування облікової політики сільськогосподарських підприємств [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.nbuv.gov.ua.
4. Маренич Т.Г. Облікове забезпечення відтворювальних процесів у сільськогосподарських підприємствах [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.nbuv.gov.ua.